Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXI.V | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 26, 1918, at the Postoffice at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | Chicago, Ill., sobota, 9. junija (June 9), 1928. | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 135

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Kapitalizem obsodil ameriške farmarje v ekonomsko propast

Vrednost izvoženega industrijskega blaga narašča, vrednost izvoznih poljskih produktov pa pada.

Washington, D. C. — Ako bodeta republikanska in demokratična stranka tako podpirali in negovali razvoj kapitalističnega sistema z vsemi njegovimi zli, kot sta storili dozdaj, tedaj so ameriški farmarji obsojeni na pogin že v bližnji bodočnosti.

To vidi in razume tudi Farmski narodni svet, ki se bavi z načrtom za pohod zapadnih farmarjev na konvencijo republikanske stranke v Kansas Cityju. Kapitalistični stranki sta omamljeni od zlata, ki se steka v blagajne peščice kapitalistov.

Leta 1922 je bila vrednost izvoženih farmskih produktov $1,-916,000,000 ali 51 odstotkov in osem desetink odstotka od vrednosti vsega izvoženega blaga. Pet let kasneje, to je leta 1927, dasiravno se je vrednost izvoženega blaga povišala od $3,-700,000 na $4,868,000,000, ali skoraj za eno tretjino, je bila vrednost skoraj za $8,000,000 nižja kot leta 1922. Vrednost izvoženih poljskih produktov je dosegla le 39 odstotkov in dve desetinki odstotka vrednosti vsega izvoženega blaga. Komaj v pet letih kapitalističnega gospodarskega razvoja se je vrednost poljskih produktov znižala za več ko štiri in dvajset odstotkov od vrednosti vsega blaga, ali skoraj za eno četrtino.

Kapitalistični gospodarski sistem je tak, da se kapitalisti pulijo za zlato v tujih deželah, obenem pa mečejo tje poljske produkte skoraj zastonj.

Kapitalizem se je razvil v imperijalizem. Zato ameriški kapitalisti potrebujejo sirovine in naravna bogastva po nizki ceni. Tudi republika ne skrbi za svoje državljane enako, dokler je v nji za podlago gospodarstva kapitalistični sistem blagovne produkcije in distribucije.

Kaj je s projektom Muscle Shoalsa?

Coolidge ga ni podpisal niti vetiral.

Washington, D. C.—Deset dni je preteklo, odkar je v kongresu sprejeta predloga za vladno obratovanje vodnih sil v Muscle Shoalsu bila predložena predsedniku Coolidgu v podpis ali veto. Coolidge pa ni predloge podpisal niti vetiral, temveč jo je enostavno pustil ležati, dokler ni potekel njegov čas. Pristaši administracije zdaj pravijo, da je predloga ubita s takozvanim "žepnim vetom," nasprotno pa pravi senator Norris, da je predloga postala zakon. Ustava se glasi, da vsaka predloga, katero predsednik ne podpiše ali ne vrne kongresu v desetih dneh, postane avtomatično zakon.

Morilci obsojeni v dosmrtno ječo.

Shepherdsville, Ky. — Devet moških, ki so bili spoznani krivim umora Kate Browning, so bili 7. t. m. obsojeni na dosmrtno ječo na tukajšnjem okrajnem sodišču.

Moški so bili znani žganjekuhi in butlegarji in so storili umor iz maščevanja, ker jih je Browningova ovadila zveznim oblastim radi kršitve prohibicije.

Usoden padec.

Chicago.—Martin Egan, 2214 Ballou St., je v četrtek umrl v West Suburban bolnici radi poškodb, katere je dobil prejšnji dan, ko je padel z odra pri gradnji poslopja na Spaulding ave. in Hirsh st.

Kratke delavske vesti z vzhoda

Izkoriščanje ribičev. Velika brezposelnost med pisarniškimi delavci in drugo.

Boston, Mass. Delavske razmere ribičev v državi Massachusetts so tako mizerne in mezde tako nizke, da je Delavska centralna unija opozorila nanje državno komisijo za življenske potrebščine. Ribiči zaslužijo na leto manj kot devet sto dolarjev, dasiravno morajo svoje življenje tvegati v viharnih časih na oceanu in pozimi prenašati izredno silno trplenje. Trust se je polastil ribiškega trga in ribiči morajo prodati, kar ujamejo, trustu, ki z visokimi cenami na to odere konzumente.

Ako bo tukajšnja Delavska centralna unija odobrila načrt za nov delavski tempelj, tedaj bo mesto imelo delavski tempelj, ki bo stal milijon dolarjev. V njem bodo nastanjene delavske strokovne organizacije.

Philadelphia, Pa. — Delavke za izdelovanje kovinskih odtiskov so se organizirale.

Milwaukee, Wis. — Komunisti odpro svojo predsedniško volilno kampanjo dne 10. junija v tukajšnjem mestu.

Boston, Mass. — Bostonska centralna delavska unija se je soglasno izrekla, da soglaša z Državno delavsko federacijo v Kansasu, ki je odklonila vsako pomoč Rdečemu križu, ker je Rdeči križ odklonil pomoč rudarskim stavkarjem v državah Pennsylvania in Ohio.

New York, N. Y. Ko je borzijanska tvrdka Hornblower & Weeks dala oglas v dnevnik, da potrebuje pisarniško moč, se je priglasilo štiri sto prosilcev. Tvrdka jih je najela samo deset. U. S. Shares korporacija je oglašala, da potrebuje prodajalce za vrednostne papirje. Priglasilo se jih je dve sto, tvrdka pa jih je najela samo petnajst.

Providence, R. I. — Svet tekstilnih delavcev v tem mestu je zaprosil pomoči do treh drugih delavskih strokovnih organizacij, da se izvrši učinkovit protitlak proti propagandi za odpravo 48 ur dela v tednu.

Prvi polet iz Amerike v Avstralijo dovršen

"Southern Cross" dospel v Brisbane.

Brisbane, Avstralija, 8. jun.—Ameriško-avstralski monoplan "Southern Cross" z avstralskima pilotama Kingsford-Smithom in Ulmom ter ameriškima navigatorjema in radio-operaterjema Lyonom in Warnerjem, ki je včeraj zapustil Fižijske otoke, je danes popoldne pristal v Brisbanu na avstralskih tleh. S tem je bil uspešno izvršen prvi transpacifični polet iz San Francisca v Združenih državah v Avstralijo.

"Nobileve depeše" prihajajo dnevno.

Chicago.—Listi dnevno objavljajo "radiodepeše," ki prihajajo v Ameriko s severnega tečaja, kjer se je izgubil italijanski zrakoplov "Italia." Zanimivo je to, da te "depeše" slišijo le amaterji. Tako poročajo, da je neki amater Clyde Amos v Altooni, Pa., v četrtek prejel depešo, v kateri naznanja Nobile, da je "Italia" treščila ob goro in se razbila. Živi so še vsi, le neka je ranjenih, toda zebe jih in lačni so. Tako depeša. Čudno je to, da se je zrakoplov razbil, kljub temu lahko razpošilja depeše.

Poročilo s konvencije S. S. P. Z.

Poročila glavnih odbornikov. — Proti združitvena resolucija sprejeta. — 'Enakopravnost' ostane glasilo.

Indianapolis, Ind. — Nadaljevanje druge, odnosno tretje seje. Po čitanju imen glavnih odbornikov in delegatov ter drugih nujnih zadev, se pride do vprašanja, kaj je namen zbornice: ali se združenje popolnoma opusti, ali se počaka ugodnejše prilike. Sklenjeno je, da se počaka, da bo odsek za resolucije gotov in da se spiše resolucijo v ta namen. Nato se preide na poročilo glavnih odbornikov. Prvi poroča gl. predsednik Frank Somrak. Njegovo poročilo je bilo obširno in zanimivo ter z večino sprejeto. Sprejet je bil predlog, da se mu da zaupnica. Poročilo podpredsednika je kratko in se vzame na znanje. Nato sledi poročilo gl. tajnika, ki je bilo zelo obširno in najbolj zanimivo; iz njegovega poročila je razvidno, da je obstoj Zveze trden in ugoden. V članstvu in financah smo dobro napredovali. Iz tega se vidi, da se je zadnja štiri leta dobro gospodarilo. Predlagano, da se tajnikovo poročilo vzame na znanje in da se mu da zaupnica. Sprejeto soglasno. Za tem pridejo še druga poročila ostalih odbornikov, ki so bila vsa vzeta na znanje. Nato sledi razprava o pravilih. Sprejetih je več važnih točk, med temi, da je vsako društvo, ki šteje 25 članov, upravičeno do enega delegata. Društvo, ki šteje sto članov, je upravičeno do dveh delegatov, a na vsakih nadaljnih dvesto članov pa pride zopet po eden nadajni delegat.

Odsek za resolucije je predložil resolucijo, ki prepoveduje vsako vmešavanje z združitvijo do druge konvencije. In ta resolucija je bila z večino sprejeta. To se pravi, da združenje bo prihodnja štiri leta pri naši SSPZ popolnoma počivalo.

Za zvezino glasilo je bilo z veliko večino odglasovano, da ostane sedanje glasilo "Enakopravnost." Ustanovilo se je še eno zavarovalnino, to je starostno ali onemoglo zavarovanje. V ta sklad bo vsak član(ica) plačeval pet centov. In dobivali ali deležni bodo iz tega sklada sledeči: Kdor je v zvezi vsaj 15 let in star najmanj 55 let in več, nezmožen dela in da nima nobenih življenskih sredstev. Torej vsak tak in taka je opravičen (na) do $20 mesečno. Izplačevanje iz tega sklada se bo pričelo, ko hitro se bo nabralo v ta sklad deset tisoč dolarjev. In sprejelo se je še več važnih točk in sprememb, ki jih pa ne morem tu navesti, ker mi čas ne dopušča. Sedaj se zbornica peča z najbolj perečim vprašanjem, in sicer z bolniško podporo in z bolniškimi skladi. Kot je pri vsaki drugi podporni organizaciji to težko vprašanje, tako je pri naši SSPZ, ker so take razmere.

Zborovanje se vrši mirno in v popolni harmoniji. Kot sedaj izgleda, bo zborovanje končano že v soboto. To se pravi, ako bo šlo vse nadaljnje delo tako gladko naprej, kot dosedaj. Iz najdaljnjega kraja, države Washington, je en delegat; potem sta dva iz Butte, Mont. Vsi drugi so bližje. Da Vam nisem poročal točno vsaki dan sproti, je krivda, ker nimam časa, ne po dnevu in prav malo zvečer, ker imam druge opravke. In drugo je, ker nisem pravilni poročevalec, ampak to storim iz proste volje.—**Anton Jankovich.**

Nov potres v Korintu.

Atene, 8. jun. — Mesto Korint, ki se še ni dvignilo iz razvalin vsled cele vrste potresnih sunkov pred dobrim mesecem, je včeraj utrpelo nov sunek. Mesto se je zibalo kakor barka na morju in podrlo se je še ono zidovje, ki je stalo pokonci. Škoda je ogromna.

BERGERJEVI NAZORI O DELAVSKI STRANKI

Nova stranka bi naj objemala delavce, farmarje in male biznismane, dokler postoji kapitalistični sistem.

Washington, D. C. — Izjave socialističnega kongresnika Victor L. Bergerja v kongresnem zapisniku z dne 4. junija povedo, kakšna naj bi bila tretja stranka vseh naprednih elementov v Ameriki.

Berger pravi: "Socialistična stranka je pri volji sodelovati z vsemi drugimi organizacijami in posamezniki, ki stremijo za istimi cilji in nameni, čeprav je njih vidik drugačen, ako so iskreni in resni v svojih željah za človeško blagostanje in narodni napredek."

Berger na to analizira zgodovino republikanske in demokratične stranke in ju proglaša za moralno bankrotni v trenotku, ko se materijalni napredek najbolj hitro razvija in potrebuje konstruktivnega državljanstva v interesu ljudske mase. On našteva zgodovino socialističnih naprav za človeško blagostanje, ki jih je predložil on v minulih letih in v interesu ljudske mase zaključuje, da je ves gospodarski in politični napredek, ki je bil izvršen v minolih letih v tej deželi, socialističnega izvora. On pokazuje, kako ni La Follettova progresivna skupina, odkar je prejela 5,000,000 glasov za svojega voditelja v letu 1924, storila ničesar. Zato je treba izvršiti nove zveze.

"Prepričan sem," pravi Berger, "da bomo kmalu imeli novo politično stranko, ki bo slonela na socialističnih, farmarskih laboritih in naprednih željah, da skupaj nastopijo proti avtokraciji denašnjega kapitalizma. Resnica je, da je kapitalizem veliko močnejši in boljše zavarovan, kot so bili sužnjedržci svoje dni. Ekonomska struja naše civilizacije, boljša izobrazba mase in večja odporna sila preprostega ljudstva so faktorji, kateri premagajo ovire.

To novo združenje mora biti pošteno, vztrajno in dati odpomoč vsem ljudskim slojem. Zagovarjati mora naprave, ki odpravijo vzroke, ki povzročajo korupcijo. Odstraniti mora skušnjave za korupcijo. Spraviti mora vse delo za blagostanje vseh pod kontrolo vseh. Poizkusiti mora uvesti zakone, ki posamezniku omogočijo živeti svobodnejše in popolnejše.

"Taka stranka se ne sme samo izredno brigati za delavce v mestih in farmarje, ampak tudi za male biznismane, dokler postoji sedanji gospodarski sistem.

Trust električne sile ima skrbi

Zaradi najnovejšega škandala je v temi glede posledic.

Washington, D. C. — Pozornost tiska se vedno bolj obrača na razkritja, ki povedo, da se je skupina parlamentarnih zakulisnikov vedno bolj trudila kontrolirati aparat za poduk ameriške mladine in ljudstva, kot je to dognala preiskava zvezne trgovske komisije pred nekaj tedni. Skupina parlamentarnih zakulisnikov in trustovski magnati zdaj v New Yorku, Chicagu in Pittsburghu vprašujejo drug drugega in pri tem premišljujejo, kakšne bodo posledice tega odkritega škandala. Kakšne učinke povzroči to odkritje na učilišča, šolske svete in razna državljanska društva v deželi.

Healy vrhovni odvetnik zvezne meddržavne trgovske kompanije pa pripravlja za trust nove udarce, ki bodo razkrili, kako je trust širil svoj vpliv šoli, časopisju in klubih na jugu. Kadar bo to končano, tedaj pa pride na vrsto Insullova invazija v državo Maine. Ni čudo, ako se trustovci nič kaj dobro ne počutijo.

Mussolini odgovoril jugoslovanski vladi

Izraža upanje na boljše prijateljske odnošaje. Ljubljanski občinski odbor protestira proti nettunskemu paktu.

Belgrad, 8. jun. — Mussolini je včeraj informiral jugoslovansko vlado, da je prejel njeno protestno noto glede fašistovskih izbruhov v Zadru in drugod proti Jugoslovanom. Mussolini je sprejel spravni značaj note in izreka upanje, da zanaprej ne bo več izgredov in da bodo odnošaji med obema državama bolj prijateljski.

Medtem pa se pojavljajo sveže demonstracije v Jugoslaviji proti Italiji.

Občinski odbor v Ljubljani je sprejel resolucijo, v kateri protestira proti napadom in insultom napram jugoslovanskim državljanom v Dalmaciji. Resolucija tudi obsoja nettunske konvencije, ki dovoljujejo Italijanom posedovati zemljo na obrežju Dalmacije.

Policijski škandal pretresel London

Deklica, žrtev perverznega lorda, razkrila gnilobo policijskega sistema.

London, 8. jun. — Ne samo London, vsa Anglija se zgraža nad škandalom, v katerega je zapleteno načelstvo po vsem svetu znane Scotland Yard policije in ki se zdaj pere pred londonskim sodiščem.

Miss Irene Savage je bila 7. maja t. l. aretirana v Hyde parku v družbi s plemičem Leo Moneyjem, bivšim poslancem konservativne stranke v parlamentu. Zasačena sta bila pri činu neke perverznosti. Prišla sta pred policijsko sodišče in v nekaj dneh je bil lord Money oproščen. Nato je neki delavski poslanec izjavil v zbornici, da se za to zadevo skriva velik škandal policijske sleparije in brutalnosti. Višja oblast je bila prisiljena uvesti preiskavo in prišlo je na dan, da je policija držala deklico tri dni v zaporu in ves ta čas je izvrševala na njej inkvizicijo "tretje vrste"; to se pravi, da je bila miss Savage mučena in terorizirana toliko časa, da je podpisala izjavo, v kateri je rečeno, da je ona navadna vlačuga in lord je nedolžen. Na temelju te izjave je bil Sir Money oproščen. Deklica zdaj izjavlja, da je podpisala v napol nezavesti in podpisala bi bila vse, samo da dobi mir.

VELEPOROTA KONČALA S PREISKAVO.

Na dvesto oseb bo obtoženih kršitve prohibicijske postave.

Pittsburgh, Pa.—Veleporota, ki je preiskavala zaroto z ozirom na kršitev 18. amendmenta, je končala s svojim delom.

Pričakuje se, da bo več kot dvesto oseb—politikašev, policajev, uradnikov in butlegarjev—obtoženih zarote in kršitve prohibicijske postave. Nad petsto prič je bilo zaslišanih tekom preiskave.

NESREČA NA KRIŽIŠČU.

Šest oseb ubitih.

Peoria, Ill.—Šest oseb je bilo v četrtek ubitih, ko je osebni vlak Big Four železnice treščil na križišču blizu Mackinaw v avtomobil, v katerem so se vozili.

GIBANJE PORTERJEV SPALNIH VOZ RESNO

Podvzeti bodo zadnji koraki, da se doseže sporazum brez stavke.

New York, N. Y. — Bratovščina postreščekov spalnih vozov je odglasovala z izredno veliko večino za stavko. Za stavko je bilo oddanih 5,750 glasov, proti pa samo pet in dvajset. Zdaj postreščeki čakajo na sklep svoje organizacije. Pripravljeni so zastavkati v trenotku, ko bo oddan klic za stavko.

Splošni organizator A. Philip Randolph se je iz Washingtona vrnil v New York v družbi komisarja Morrowa, člana zveznega pogajalnega odbora, da pregleda glasovnice in se prepriča o izidu splošnega glasovanja. Morrow in štatističar organizacije postreščekov spalnih voz bosta preštela glasove in preglodala glasovnice. Unija izjavlja, da je več kot polovica poštreščekov in postrežnic Pullmanovih spalnih voz glasovala za stavko. Vseh postreščekov in postrežnic je 10,493.

Po Watson-Parkerjevem zakonu za železniške uslužbence nastane potreba v trenotku, ko uslužbenci odglasujejo za stavko. V tem slučaju predsednik imenuje odbor za izravnavo spora. Stavka se pa mora odložiti za trideset dni od dneva, ko je bila odrejena preiskava.

V tem času pa zbira Pullman kompanija stavkokaze na kolodvorih v New Yorku, Chicagu, Kansas Cityju in drugih železniških središčih. V New Yorku stražijo skrbno stavkokaze, da ne pridejo skupaj z organiziranimi postreščeki. Ampak Bratovščina ima svoje simpatičarje med stavkokazi, mlade zamorske delavce, ki jih je Pullman kompanija najela v Norfolku, Atlanti, Birminghamu in drugih južnih mestih. Pullman kompanija ima tudi svoje vohune, ki vohunarijo med organiziranimi postreščeki. Kompanija je najela profesijonalnega stavkokaza A. R. MacDonalda, da bo vodil stavkokaško armado.

Bratovščina je obdržavala dne 6. junija 37 unijskih shodov, na katerih je sporočila izid splošnega glasovanja o stavki. Ti shodi so se obdržavali na važnih železniških križiščih.

Poseben odbor, katerega člana sta organizator Randolph in tajnik Lancaster in še pet postreščekov, bo vodil gibanje postreščekov v teh važnih in resnih dneh. Njemu je poverjena strategija unije. Imena postreščekov, ki so člani tega odbora, so tajna, da se kompanija ne more maščevati nad njimi. Ena je postrežnica. Od tega odbora je odvisno, kdaj se stavka odredi. Glavni odvetnik unije je Henry T. Hunt.

Francoski radikalni poslanci ostanejo v zaporu.

Pariz, 8. jun.—Včeraj je bil otvorjen novi francoski parlament. Ko je vlada podala svojo deklaracijo—Poincare je govoril največ o potrebi stabilizacije franka—so komunisti predlagali, da se izpuste iz ječe vsi komunistični in avtonomistični poslanci iz Alzacije, ki so bili pred kratkim obsojeni radi veleizdaje. Za predlog so glasovali tudi socialisti, a bil je odklonjen s 427 glasovi proti 169.

Ponesrečen atentat na japonskega premijerja.

Tokio, 8. jun.—Ko je premijer, baron Tanaka, danes zjutraj stopil na železniško postajo v Tokiju, je neki človek v delavski obleki skočil proti njemu z bodalom v roki. Tanakova telesna straža je napadalca prijela, predno je mogel blizu.

Kalinin pravi, da manjka kruha v ruskih mestih

Sovjetski predsednik poroča, da kmetje nočejo prodati žita.

Moskva, 8. jun.—Mihael Kalinin, predsednik vseruskega centralnega izvrševalnega odbora, je včeraj v svojem govoru na vseruski konferenci kmetskih kooperativ odprto povedal, da mesta v Sovjetski uniji nimajo dovolj kruha. Rekel je, da vladna kampanja za nakup žita od bogatih kmetov se ni obnesla. Kulaki (premožni kmetje) skrivajo žito in ga nočejo prodati.

"Kaj to pomeni?" je vprašal Kalinin. "Ali pomeni, da se vračamo nazaj? Nekateri ljudje sklepajo tako. Ali moramo iti nazaj? Ali je naša taktika pravilna? Moramo li spremeniti našo taktiko in politiko? Po desetih letih vidimo, da delavci v industrijskih mestih nimajo kruha, in spoznati moramo, da to ni posledica kake nesreče ali slabe letine. Na kmetih je dovolj kruha, v mestih ga ni."

Nato je Kalinin dejal: "Strinjamo se vsi, da nismo šli naprej zato, da pojdemo nazaj. Krizo moramo rešiti na drugi način."

Kalinin je nadaljeval, da edina pot, po kateri pride Sovjetska Rusija na predvojno stopnjo v distribuciji kruha in kmetijskih pridelkov sploh, je, da se srednji sloji in revni kmetje organizirajo v kolektivnih enotah, katere pod pravilno upravo nadomestijo večje posestnike zemlje in producirajo dovolj živil za vse ljudi Sovjetske unije. Problem, ki ga imajo sovjeti na rokah, ni samo ta, kako dobiti dovolj žita v mesta; problem je tudi, kako povečati produkcijo žita. Današnji mali in srednji kmetje še vedno pridelujejo po starih, primitivnih metodah, s katerimi ni mogoče priti nikamor. Potrebna je torej moderna organizacija poljedelstva.

Nov napad na ekspedicijo Čangtsolina

Napadalci niso prišli blizu in dva sta bila aretirana. Kaos v Tientsinu.

Šangaj, 8. jun.—Brzojavka iz Mukdena sporoča, da je bil včeraj izvršen drugi napad na življenje bivšega pekinškega diktatorja Čangtsolina, ki pa ni uspel. Podrobnosti niso znane. Poročilo omenja le to, da sta bila dva moška aretirana.

Peking, 8. jun.—V Pekingu, ki je že poln vojaštva južnokitajskih armad, je mir in red, toda silna konfuzija vlada v Tientsinu. Nacionalisti še niso dosegli tega mesta in Mandžurci ga šen iso izpraznili. Vzrok je, ker ni dovolj vlakov. Poražene mandžurske čete, ki so se usule iz Pekinga in drugih krajev proti Tientsinu, kjer drži edina železnica v Mandžurijo, so popolnoma zaprle vse ceste in ustavile ves promet.

Voliva rešil misterij "Italije"!

Chicago.—Wilbur Glenn Voliva, papež svoje lastne cerkve v Zion Cityju, ki se je pravkar vrnil s potovanja po "ravnem svetu," ve natančno kaj se je zgodilo z "Italijo" in njenim moštvom. V četrtek je dejal, da je vsaka reševalna akcija zastonj, kajti izgubljene tečajske ekspedicije ne bodo nikdar našli, ker je ni več na svetu. Nobile je šel predaleč—preko roba ploščatega sveta in je padel ven v vsemirski prostor!—Taka je ta reč.

Rekordna toča na Španskem.

Madrid, 8. jun. — Val toče, kakršne še ne pomnijo v Španiji, je včeraj uničil vsa polja v okrožju Guadalajare. Kmetje so za letos ostali brez vsega.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) $6.00 na leto, $3.00 za pol leta; Chicago in Cicero $7.50 na leto, $3.75 za pol leta, in za inozemstvo $9.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year; Chicago $7.50, and foreign countries $9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

128

Datum v oklepaju n. pr. (May 31-1928) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

Z IZOBRAZBO DO ZMAGE ALI Z ZMAGO DO IZOBRAZBE.

Nikdar še noben socialistični mislec ni trdil, da je "izobrazba **edino in glavno sredstvo** za izvojevanje zmage nad kapitalizmom." Socialistični misleci ne uče o edinem in glavnem sredstvu, ki prinese zmago nad kapitalizmom, ampak govore o glavnih sredstvih ali pa o sredstvih, ki prinesejo zmago nad kapitalizmom in med ta sredstva seveda spada tudi izobrazba. Nihče ne more trditi, da izobrazba ni potrebna za izvojevanje socializma, in če komunisti pravijo, da ni izobrazba potrebna za zmago nad kapitalizmom, tedaj to pomeni, da so komunisti za podaljšanje življenja kapitalizmu, pa če to priznajo ali ne. To pomeni še več in sicer to, da komunisti socializma sploh ne poznajo, kajti če bi ga poznali, bi vedeli, da je socializem brez izobrazbe širših ljudskih delavnih plasti nemogoč. Socializem ne pomeni, da se človeška družba povrne nazaj na stopnico človeka, ko je živel še s primitivnimi sredstvi in mu je služilo najprimitivnejše orodje v boju za obstanek, ampak pomeni razvoj človeške družbe do one stopnice, da bodo stroji izdelovali vse potrebščine za človeško družbo, v kateri bodeta znanost in umetnost razviti do skrajnosti in v kateri bodo narodi med sabo tekmovali le še za palmo kulture. Taka človeška družba se pa ne da ustvariti z nevednimi ljudmi, posebno ne, ako je izobrazba ljudstva odvisna od milosti diktatorjev, kajti v interesu diktature je, da ljudstvo ostane neizobraženo, pa naj se ta diktatura imenuje, kakor hoče.

Vsake volitve so boj, ki se ne vrši z gnojnimi vilami ali kosami, ampak boj duhov, zdrave človeške pameti proti ignoranci in nevednosti, je boj politično organiziranega delavstva proti ljudski nevedi, proti kapitalističnemu izkoriščanju, korupciji, nasilju, podkupovanju in drugim izrodkom kapitalizma.

Kako naj ljudstvo deluje, da se kapitalizmu odvzame izobraževalni aparat? To se pa ne da napraviti z gnojnimi vilami, kosami, puškami in topovi, ampak z volilnim listkom. V Ameriki voli ljudstvo šolski odbor, le malo je občin, v katerih ima župan pravico imenovati šolski odbor in predložiti predlagance občinskemu svetu v potrdilo. Kjer so razmere take, je naloga socialistov podučiti delavno ljudstvo, da si osvoji občino, kajti z osvojenjem občine bo ljudstvo postalo gospodar tudi čez izobraževalni aparat.

Komunistični članek pravi: **"Toda, ako hočemo priti do izobraževalnih sredstev, moramo poprej uničiti politično moč kapitalizma, odvzeti mu moramo moč, ki jo ima v obliki državnega stroja, da se uniči in vpostavi proletarska. Uničiti se mora vpliv kapitalizma na gospodarskem polju in s tem v zvezi na političnem. To se pa ne da doseči z enostavno propagando in kričanjem, pač pa s sistematično revolucijonarno izobrazbo, s sodelovanjem v vseh vsakdanjih bojih delavskega razreda in končno z nasilnim rušenjem kapitalizma. Za to učimo delavski razred, da je v prvi vrsti potrebno organizirati se na gospodarskem polju v obliki unij in istočasno imeti svojo razredno politično stranko."**

Vse to so socialisti povedali in utemeljili že stokrat ali mogoče tisočkrat razumljivejše na eden ali drug način, preden so se sedanji komunistični preroki rodili, razen besed: **" . . . in končno z nasilnim rušenjem kapitalizma,"** ki so navadna bedastoča, demagogična fraza, ki vleče k večjem pri ljudeh, ki ne mislijo tako daleč, kot sega njih nos.

Ako je moj cilj, odvzeti kapitalizmu njegovo politično moč s pomočjo delavskih strokovnih organizacij in volilnega boja, in sem ta cilj dosegel, zakaj bi kapitalizem nasilno rušil, ko ga lahko odpravim legalnim potom? Ako je delavno ljudstvo (ne samo delavci v industriji, ampak delavci in farmarji) odvzelo politično moč posedujočemu razredu na ta način, da ima večino zastopnikov v državnih in občinskih postavodajnih zborih, tedaj lahko delavno ljudstvo odpravi kapitalistični gospodarski sistem legalnim potom in brez vsakega nasilja. Ako se bodo kapitalisti ali posedujoči razred uprli z orožjem obstoječim zakonom, ki jih bodo uzakonili zastopniki delavnega ljudstva v postavodajnih zborih, tedaj bodo kapitalisti vprizorili punt in ne delavno ljudstvo. V tem slučaju bo delavno ljudstvo nastopilo proti kapitalistom kot vporniko m. To je tako razumljivo, kot da je enkrat ena le ena. Zgodovina Amerike nam pove, da se je to že enkrat zgodilo in sicer ob času državljanske vojne. Vporniki niso bili v severnih državah, ampak v južnih.—(Dalje prihodnjič.)

VESTI IZ NASELBIN

Ljudje in "ljudje."

Woodward, Ia. — Da ne bodo čitatelji Prosvete mislili, da vsi tukajšnji rovi obratujejo, ker se nihče ne oglasi, zato naj povem, da obratuje samo en par rovov po dva ali tri dni v tednu, drugi pa igrajo "počitnice".

Kakor je razvidno iz dopisov v listu Prosveta, se imajo rudarji zahvaliti "dobrim" delavskim voditeljem, ako so sploh vredni, da se jih tako imenuje, ker skrbe samo za to, da se njim žepi polnijo, da ne stradajo in ne hodijo razcapani, kakor se godi povečini izčrpanim rudarjem z veliko družino, ki še v delovnem času komaj izhajajo, kaj še v štrajku. Vmes so pa tudi taki, ki imajo zelo majhno družino, ali pa nič, lastujejo po dve moderni hiši, od katerih ena jim nese več stanarine na mesec, kot prejemajo najpotrebnejši štrajkarji podpore na šest mesecev.

Lastniki teh hiš in brez družin so pa tako nesramni in neprevidni, da se večkrat izražajo o revežih z veliko družino, češ, da zakaj si pa niso prihranili, ko se je še delalo? Po drugi strani pa taki nevedneži sami jadikujejo in tožijo, da ne morejo še tega plačati, kar pojedo, in da bi bilo treba kaj ukreniti, da bi se njim tudi pomagalo! Ojoj, kako so lačni, reveži, da se sami sebi smilijo! Toda kljub temu, da se jim zdi, da so lačni, pa hvalijo in povzdigujejo v deveta nebesa delavske voditelje, od katerih je odvisno trpljenje štrajkarjev, češ, da tak voditelj že ve, kaj dela. (Seveda ve, da je pri polni skledi bolje sedeti, kot pri prazni.)

Za voditelji so pa tudi taki delavci, katerih mišljenje se spreminja tja, kamor slutijo, da jim lahko kaj smukne v žep, pa magari če škodujejo svojim sodelavcem, na zadnje pa še sami sebi. Delavci, ki vedoma in v svojo korist hvalijo slabe voditelje ter grajajo dobre, so podobni Judežu Iškarjotu, ki je izdal Krista za trideset srebrnikov. Umevno pa je, da take vrste izdajalci ne izdajejo svojih sodelavcev za en sam bohlonaj; oni se ne zavedajo sramote. Po mojem mnenju so taki ljudje najnesramnejša bitja pod milim solncem, ki ne zaslužijo lepe besede od poštenih ljudi.

Tukaj smo imeli primarne volitve dne četrtega junija. Da ste videli, kako so 'lizike' švigale z napisi! Celo take so bile "bizi" ki drugače ne "ronajo", če se jim ne pokaže dolar; kakor inštrument, ki ne igra, dokler se novac vanj ne vrže.

Mary Supan.

Zahvala in poročilo.

Detroit, Mich. — Dolžnost me veže, da se zahvalim občinstvu za veliko udeležbo na veselic slovenskih žena in deklet v Detroitu, ki je bila prirejena v prid Slovenskemu narodnemu domu. Udeležba je bila tako velika, da je bila dvorana premajhna. Uspeh je bil velik. Čistega dobička je bilo $557 in nekaj centov.

Le tako naprej, pa bomo kmalu prišli do svoje dvorane, ki smo je tako potrebni kot je vsak svojega doma. Zanimanje je čim dalje večje in izgleda, da vsi želimo imeti svoj Dom, v katerem bomo imeli vsi pravice, prirejati zabave, obdržavati seje itd. Kar se tiče Slovenskega narodnega doma moramo biti vsi složni. Opustimo vse medsebojne mržnje, ne bodimo sebični in domišljavi, češ, kaj boš ti! Opustimo to slabo lastnost in nikdar ne kritizirajmo tistega, ki največ dela za stvar. Vsi imamo napake, eni več, drugi manj, nihče ni popoln, nobeden nezmotljiv, kot je papež v Rimu. Tudi v političnem in verskem oziru bodimo tolerantnejši, kajti vsi itak ne bomo nikdar enih misli. Je pač tako, kot je dejal oni kmet, ki je razstresel kolo zeljnatih glav: vsaka glava ima svojo pamet.

Nekateri verjamemo v proces evolucije, drugi da je Bog človeka iz blata skupaj zmazal. Te razlike ne smejo delati razdora med nami. To naj bo briga vsakega posamezn ika. Za skupno stvar je treba dela in vse takšne privatne zadeve morajo vstran.

Prihodnji piknik se bo vršil (ako sem prav informirana) dne 24. junija na vzhodni strani mesta na Puhkovi farmi tudi v korist Doma. Priredili ga bodo sami moški. In takrat bo dolžnost nas žensk, da jim vrnemo z obiskom. Čudno pa bo izgledalo, ko bodo moški stregli nam ženskam, ženske pa bodo morale piti in 'tretati'. Nikar naj se kdo ne smeji, kajti tako bo, pa nič drugače. Samo to je napačno, se mi zdi, ker je piknik tako oddaljen od nas, ki živimo na vzhodni strani mesta.

Zadnje čase tukaj dežuje kar naprej in je zimsko vreme. Kaj neki smo se zamerili vremenskim bogovom, da nas tako tepo? Ali smo predobri ali prehudobni? Pravijo, da kogar Bog ljubi, ga tepe. Človek bi sodil, da nas ljubi, pa jaz se takšne ljubezni nič ne veselim, ker škoduje sadju in polju.

K. Krainz.

Zahvala gl. odboru SNPJ.

Auburn, Ill. — Glavnim odbornikom Slovenske narodne podporne jednote se na tem mestu iz srca zahvaljujem za pomoč, ki so mi jo poslali dne 25. maja. Prepričani ste lahko, da mi je bila vsota v veliko pomoč v moji dolgi bolezni. Vaše velikodušnosti ne bom nikdar pozabil. Obenem naj izrazim zahvalo tudi v imenu moje družine.

Vaš bedni brat, **Frank Kerska**, član društva št. 335 SNPJ.

ŠUBELJ ODPOTOVAL V CLEVELAND.

Chicago. — Snoči (petek) je na brzojavno povabilo odpotoval g. A. Šubelj, operni pevec ljubljanskega gledališča, v Cleveland, kjer nastopi pred ameriško zbrano avdijenco, ki se zelo zanima za našega pevca. Pred odhodom se je zglasil v uredništvu Prosvete, ko nam je sporočil brzi odhod v metropolo.

Šubelj je že pred tem parkrat pel Američanom naše lepe pesmi, in sicer dne 23. maja v Int. institutu v Clevelandu, dne 25. maja v Boreji, O., v tamkajšnjem konzervatoriju in dne 27. maja v kolegiju v Oberlinu. Povsod je nastopil v slovenski narodni noši in povsod je imel veliko udeležbo ter žel velik aplavz in bil prisiljen dati ankore.

Našemu pevcu-umetniku želimo obilo uspeha, tako med nami kot Američani!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

West Park, O. — J. K. — Poštni pečat na kuverti Vašega pisma se čita "Cleveland, Ohio, dne 21. maja ob dveh popoldne. To znači, da je bilo vsako pojasnilo nepotrebno, da je pismo dospelo prepozno v uredništvo. Ako bi bilo pismo oddano 21. maja ob dveh popoldne in poslano v Chicago po zračni pošti, bi bilo prekasno za izdajo dne 22. maja, kajti bila bi že v stroju, ko bi pošta dostavila pismo uredništvu. Pozdrav!

Farmarji bodo potovali na republikansko konvencijo.

Lincoln, Neb. — Governer McMullen je dobil poročilo s Severne Dakote, da se bo napotila karavana več sto avtov s farmarji v Kansas City, kjer nameravajo vprizarjati demonstracije za farmarsko zakonodajo tekom republikanske konvencije. Karavano bo vodil governer Sorlie s Severne Dakote, ki pričakuje, da se bodo karavani pridružili tudi farmarji iz drugih držav.

O delovanju stavbnih zadrug drugod in pri nas

Piše A. Kristan.

(Z govora na stavbni anketi dne 10. maja 1928 v Ljubljani.)

Ljubljana, 20. maja 1928.

Nepobitno dejstvo je, da je doslej v vsem kulturnem svetu stavbno zadružno gibanje vršilo najvažnejše pionirsko delo za pospeševanje stanovanjske kulture in je tudi mogočno vplivalo na zmanjšanje stanovanjske bede. — Stavbne zadruge so začele z delovanjem že davno.

Početek in razvoj.

Prve početke v Nemčiji opažamo na zadružnih kongresih Zveze Schulze-Delitschevih zadrug v Mainzu (1864) in v Stettinu (1865). L. 1870 je Nemčija štela 3 stavbne zadruge. L. 1873 pa že 52. Niso imela bogzna kakih uspehov, ker so bila

1) zakonska določila glede zadrug še zelo nerodna (veljala je le neomejena zaveza!) in kar

2) je bilo premalo zadružne zavesti; na sploh je bila tudi takratna gospodarska kriza precejšen vzrok neuspehov.

Vzor oz. uspehi v l. 1867 ustanovljenega kopenhaškega delavskega stavbnega društva, so vzbudili v Nemčiji "Flensburger Arbeiterbauverein," za njim l. 1886 "Berliner Bangenossenschaft" in več enakih.

Izprememba nemškega zadružnega zakona l. 1889, ko so se smele ustanavljati tudi zadruge z omejeno zavezo, je pa omogočila hitrejši tempo v ustanovljanju stavbnih zadrug.

Potem so silno vplivale na ta razvoj določbe nemške invalidi tetne in starostne postave (tudi iz l. 1889), ki je dovoljevala, da se smejo stavbnim zadrugam prav znatne vsote kreditirati iz fondov starostnega in onemoglostnega zavarovanja.

V glavnem pa so delovale te zadruge z denarjem, ki so jim ga zaupali člani s hranilnimi vlogami članov zadružnikov. Zidali so hiše le svojim zadrugarjem.

Država se za nje in njih delo ni brigala, pa tudi občine ne. Le uvidevni podjetniki so semtertja podpirali zadruge svojih nameščencev, tako: znana firma Siemens-Schuckert itd.

V svetovni vojni so stavbne zadruge silno pridobile na članstvu in ugledu.

V Nemčiji je bilo pred vojno 1. jan. 1912 — 1173 stavbnih zadrug z 225,672 člani.

1. avgusta l. 1916 pa že 1400 zadrug, ki so do tedaj zgradile 19,100 več-družinskih najemnih hiš in 12,700 enodružinskih.

L. 1925 pa je bilo v Nemčiji že 3834 stavbnih zadrug.

Prav v Nemčiji se je pokazalo, da je zadružna misel prekrasno utelešena lahko prav v stavbnih zadrugah, ki morajo silno pomagati pojmovanju o skupnosti in bratovski medsebojni ljubezni.

V Nemčiji se je po vojni pokazala možnost in potreba skupnega sodelovanja stavbnih zadrug — z občinami in državo.

V Mannheimu n. pr. je velelepo vrtno zadružno mesto uspeh skupnega dela občine in zadruge.

Prav tako v Karlsruhe, v Nuernbergu in drugod. N. pr. Zadružno vrtno mesto Stacken pri Spandau se je ustanovilo po inicijativi državnega tajnika Scheidta (na notranje) že pred svetovno vojno.

Po vojni so v Nemčiji precej zelo zidale tudi občine same, ali večina mest se je raje izognila riziku lastnih stavb in je pravilo ma raje pospeševala obče koristne stavbne zadruge ter jih je raje na razne načine izdatno podpirala, tako moralno kot materijalno.

Poleg stavbnih zadrug so v Nemčiji še ustanovili radi financiranja stavbnega gibanja tzv. Wohnungsfürsorge - Gesellschaften, ki so se združile v posebno zvezo. Tem družbam so dajale "Landespfandbriefanstalti" tzv. Feingoldhypoteke (na posamezno stanovanje od 2,500 do 3,000 mark).

V Berlinu so ustanovili s pomočjo države in njenih inštitucij "Deutsche Wohnstaettenbank A. G. Berlin kot splošni centralni bančni zavod, ki naj daje občinam, stavbnim in naselbinskim zadrugam, stanovanjskim družbam stavbne kredite.

Gagfach (Gemeinnützige Aktiengesellschaft für Angestelltenheim-Staetten) je ustanovitev "Reichsversicherungsanstalt," ki je le na tem potu hotela in mogla financirati stavbno hotenje svojih članov oz. pripadnikov.

Potem je tu Rewag (Reichswohnungfürsorge A. G. für Beamte, Angestelite und Arbeiter — ki je zopet centrala stavbnih zadrug nemških strokovnih federacij itd. itd.

V Avstriji

so ustanovili l. 1907 tzv. Zentralstelle für Wohnungsreform, ki je v l. 1911-14 sezidala 7907 stanovanj.

Takrat je imela Avstrija 275 stavbnih zadrug.

Po vojni je mlada republika ustanovila "Bundes-Wohn und Siedlungfond," ki je posodil 96 stavbnim zadrugam in občinam znatne kredite, ki so s to podporo sezidale 5017 stanovanj.

Dunajska občina je sama sezidala 35,000 stanovanj.

Poleg tega je ustanovila še posebni stanovanjski in naselbinski fond.

V Švici

je n. pr. občina Cürich v svoji seji 27. septembra 1910 določila, da da na stavbe drugo hipoteko do 90%; 10% pa naj zadruga oz. zadružnik sam dobi denar. Pogoj pa je bil: najemnina sme biti taka, kot jo stroški zahtevajo, ne večja. Do vojske so pod temi pogoji 4 zadruge sezidale 146 stanovanj, po vojni do letos pa že 5,400 stanovanj.

Mestni fond je oddal posojil za 20 milj. šv. frankov, ki jih je 50 zadrug izrabljalo.

V l. 1924 je šla občina z drugo hipoteko na 94% samo, da bi se čim več zidalo, in da bi bilo čim več stanovanj odtegnjenih spekulaciji.

Na Danskem

imajo zakon od 29. marca 1887, s katerim so točno določena državna posojila za stavbne zadruge.

Po vojni je izšel zakon od l. 1919, ki daje 15% državnih pomoči k stavbnim stroškom stavbnih zadrug.

Stavbne zadruge so napravile v mali Danski v l. 1916-20 — 2,800 stanovanj.

(Dalje prihodnjič.)

KOMISARJI PROTI PREISKAVI VOLILNIH SLEPARIJ.

Odglasovali so proti apropriaciji $150,000 za financiranje preiskave.

Chicago. — Odbor okrajnih komisarjev je odglasoval proti apropriaciji $150,000 za preiskavo volilnih sleparij in zločinov, ki so bili izvršeni pri zadnjih primarnih volitvah.

Samo sedem članov odbora je glasovalo za apropriacijo. V odboru je petnajst komisarjev in za sprejetje predloge glede apropriacije bi moralo glasovati najmanj dvanajst članov.

Prošnja za apropriacijo je bila vložena po državnem pravdniku Caristromu in Frank J. Loeshu, predsedniku čikaške kriminalne komisije, ki sta načelnika preiskovalnega odbora.

Carl R. Latham, predsednik odvetniške asosiacije, dolži državnega pravdnika Robert Crowa krivde, da je bil predlog poražen. Vsi komisarji, ki so glasovali proti apropriaciji, so njegovi pristaši in so storili, kar jim je bilo ukazano.

Latham namerava sedaj izdati poseben apel na mestne državljane, da prostovoljno prispevajo v sklad, da se preiskava glede volilnih sleparij in zločinov prične, kljub temu, da so okrajni komisarji glasovali proti preiskavi.

Komisarji, ki so glasovali proti apropriaciji, so: John W. Gibson, John W. Jaronowski, Maurice F. Kavanagh, Frank J. Kriz in Andrew C. Metzger.

Predsednik okrajnega odbora Anton K. Cermak je urgiral člane odbora, da glasujejo za apropriacijo, toda njegov apel je naletel na gluha ušesa.

Ivan Molek:

OPAZOVANJA

Kje so mrtvi?

Zanimiv košček čtiva prihaja iz Londona. Znani dramatik in filozof Bernard Shaw se prepira v časopisu glede vprašanja: Kje so mrtvi? Ali človek po smrti še živi in se zaveda svoje sedanjosti in preteklosti?

"Moja želja je — piše Shaw uredniku dotičnega lista — da vaši dopisovalci v bodoče debatirajo o meni, Bernardu Shawu, kaj bo z menoj po smrti. Mar sem jaz res neumrjoč? Ali bom moral persistirati vso večnost v vsemirju, ki se me ne bo moglo na noben način iznebiti ne glede na to, koliko se me nasiti in koliko bom jaz sam sit samega sebe? Ali ne more biti nikdar dovolj mene? Nikdar preveč? Dalje: in jaz pri vsem tem ne bom imel nobene besede?"

Shaw nadalje argumentira, da on ni eksistiral pred svojim rojstnim dnevom, ne kot oseba, kot posamezen človek. Vprašanje je torej: Kje sem bil pred rojstvom? Kako je torej eksistenca, ki ni bila mogoča pred rojstvom, mogoča po smrti? Vprašanje tudi je, če posmrtna eksistenca uključuje vso osebnost z vsemi slabostmi, napakami, ambicijami, čustvi itd., ali znači perfektno osebnost, brez one karakteristike, ki loči človeka od človeka, na primer Shawa od kakega Smitha. Ako je zadnje res, tedaj naj zagovorniki posmrtne eksistence kar utihnejo ali pa naj dokazujejo, da kočija egiptovskega faraona živi danes v formi avtomobila. Če Shaw ne bo Shaw tudi po smrti z vsemi svojimi defekti in ljubeznijo do dela, ako ne bo pisal dram in satir, tedaj on ne bo več Shaw, pač pa nova osebnost, ki se porodi v smrti, on pa s tem porodom preneha živeti.

Nato Shaw sarkastično vprašuje čitatelje, naj pomislijo, če morejo, o večnem Shawu, ki bo vso večnost pisal drame, spisal milijone in milijone dram — in še jih ne bo dovolj, spisal bilijone in bilijone pisem — in še ne bo konca. Dobri ljudje se bodo morali vso večnost jeziti radnjega — in konca jeze ne bo nikdar. Ali bo vredno? Se li izplača?

Zares je vredno pomisleka (ne dolgega, kratkega, kadar ima človek čas), če bi se izplačalo to večno eksistiranje.

Pomisliti je treba tudi to, da je vsaka posmrtna eksistenca absolutno izključena, če ni v formi osebnosti, kakoršna je v življenju. Ako ni človek ves, kakršen je: z vsemi svojimi napakami, stremljenji, čustvi, talenti, navadami — tedaj sploh ni več človek, ki ve, čuti in opazuje.

Takega človeka ni bilo pred rojstvom. Nihče se ne spominja kakega življenja pred svojim rojstvom. Kje se naj vzame in kako se naj nadaljuje potem, ko ne bo več kosti, mišic, krvi, živcev, žlez, hormonov in sive moiganske mase našega rojstva?

Shaw je velik sarkast, ni pa tepec.

ZADRUGAM PO AMERIKI — NA ZNANJE.

"Zadružna založba" r. z. z o. z. v Ljubljani izda v smislu teženj Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo in Zadružne lige v Ljubljani pod imenom "Prva slovenska zadružna čitanka", **zbirko razprav o zadružništvu in njegovem pomenu za najširše sloje prebivalstva.**

Knjižica bo obsegala 5-6 pol in bo veljala komad 50c ne vštevši poštnine.

Pri večjem odjemu popust in sicer pri

naročilu do	10	izvodov	...10%
" "	50	"	...15%
" "	100	"	...20%
" nad	100	"	...25%
" "	500	"	...40%

Naj se sporoči saj do 1. julija število čitank, ki bi jih zadruge rabile za svoje člane.

David Stansbury, pravni svetovalec kriminalne komisije, je izjavil, da bodo on in ostali člani komisije delali brezplačno, dokler se ne nabere sklad, da se zadeva predloži veleporoti.

Vesti iz Jugoslavije

KRIZA LJUBLJANSKEGA GLEDALIŠČA.

(Izvirno.)

Ljubljana, v maju 1928.

O ljubljanskem gledališču silno mnogo pišejo ljubljanski časopisi, revije in drugi listi, a vsi naglašajo, da je v Ljubljani velika gledališka kriza, ki utegne popolnoma okriziti slovensko gledališko umetnost. Stvar se seveda ni tako huda, ker mnogi, ki govore o tej gledališki krizi, niti ne vedo, kje je pravi vzrok neki depresiji, ki vlada na odrih v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče, to je dramsko in operno, stoji pod državno kuratelo in državno upravo. Kar pa pride v Jugoslaviji pod državno upravo, takoj pomeni — poslabšanje zlasti gospodarskih razmer. In tako je bilo tudi tukaj. Država premalo votira za ljubljansko gledališče in kriza, ki je vsled tega nastopila, je res neugodno vplivala na razvoj gledališke umetnosti v Ljubljani.

Upravnik - gospodar ljubljanskega gledališča je g. arhitekt Rado Kregar. Nastavljen je seveda bil od vlade v Beogradu in njegova dolžnost do države, do gledališča, do igralcev in do umetnosti je ta, da vsem ugodi. Če Beograd noče dati večjih subvencij, ni njegova krivda, temveč krivda — tudi slovenskih klerikalcev, ki sede v vladi! Igralci pa so ljudje, ki morajo živeti, živeti, kakor žive drugi. Če ni denarja, ni mogoče izplačati igralce in kriza je tu. . . Nastopile so redukcije, kar je samo ob sebi umevno. Gledališki igralski ansambel se je znižal na minimum, sledijo pa še odpusti in bodo vsekakor še sledili.

Sedaj so se že dvakrat ponovile v ljubljanskih gledališčih dijaške demonstracije proti upravniku Rado Kregarju — radi gledališke krize. Demonstracije same pa so bile izpeljane silno nerodno in so bile za naš ljubljanski nivo silno neokusne, zlasti pa še zato, ker so jih uprizorili nepoklicani ljudje, ki prav malo vedo ali celo nič o vzrokih gledališke krize. Kdorkoli pa le količkaj pozna razmere v Sloveniji in Jugoslaviji, pa mora takoj vedeti, da ena oseba ne more zakriviti — takozvano krizo, kajti direktni povzročitelj teaterske krize ni in ne more biti Kregar, nego — Beograd in slovenski klerikalci, ki sede v Beogradu v vladi in ki hote nočejo votirati za slovensko gledališče v Ljubljani večjih vsot, ali vsaj takih, da bi se gledališče lahko vzdrževalo in bi ne bila vsled tega — kriza.

Značilno je zato pisanje klerikalne žurnalistike, ki na vso moč podpira akcijo študentov proti Kregarju, češ, sedaj se bomo zmazali. V splošni gonji niheče ne bo pomislil, da utegnemo biti le mi glavni krivci gledališke krize. Vse je proti Kregarju, ker s tem hočejo zakriti pravi izraz.

Kregar je sicer pristaš radikalne stranke, ali da osvetlim vso to našo breznačelno javnost, breznačelno politiko demokratov in klerikalcev, zato toliko pišem o Kregarju.

Krize ne bo rešil Kregar, niti ne poba Delak. Rešiti jo more le nastop Slovencev v Beogradu, ki morajo za slovensko gledališče v Ljubljani iztirjati pravico, ki mu pristoja. Nič več ni treba, kajti to bo povsem dovolj. Beograd nas zaničuje, Beograd nam ne ugodi, klerikalci pa, ki jim je samo do vlade, delajo pri tem samo hinavstvo. V Ljubljani vpijejo proti krizi, proti Kregarju, v Beogradu pa glasujejo za redukcijo slovenskega gledališča.

To je kriza in ničesar drugega.

Velik požar. Zvečer dne 25. maja je izbruhnil v Puglu velik požar. Pogorela so Tomažu Golerju in Konradu Ramšaku vsa gospodarska poslopja. Zlasti hudo je prizadet Tomaž Bolcar, ki je imel zelo lepo urejeno gospodarstvo in ki mu niso pogoreli samo vsi gozdovi, temveč tudi vsi gospodarski stroji.

POLOŽAJ V BEOGRADU.

Beograd, sredi maja.

Človek bi pričakoval, da se bo z vstopom slovenskih klerikalcev v beograjsko vlado marsikaj izpremenilo, zlasti zato, ker so klerikalci doma v Sloveniji tako sveto obljubljali, kaj da bodo vse naredili. Ali od vsega tega so ostale le besede in obljube. — Beograd je nadaljeval neumorno svoje pogubno delo za prečansko prebivalstvo.

Sedanja Vukičevičeva vlada je taka vlada, kakršne so vse balkanske in jugoslovanske vlade. So tipični predstavitelji sistema Glavnjače. Čeprav imamo v tej vladi samega katoliškega duhovnika, slovenskega klerikalca dr. Antona Korošca v vladi, vendar se v notranji politiki ni dosti bistvenega izpremenilo, zlasti ne v korist delovnega ljudstva, teror je ostal isti, manire iste.

Praznik prvega maja se je moral praznovati v dvoranah. Javnih obhodov ni bilo. Ali vendar policijski-notranji minister je bil dr. Korošec. Popolnoma vseeno, ali Korošec, ali Pribičević, Radič ali — general. Vsi so enaki, vsi za meščanstvo, proti interesom delovnega ljudstva.

Prej še, ko so bili klerikalci v opoziciji, so vpili, da so proti zakonu o zaščiti države. Tedaj so njihove besede izzvenele tako revolucionarno, da bi človek mislil: To so brezdvoma boljševiki. —

Sicer se nismo dosti zmotili, kajti pokazali so, da so boljševiki, ali bolševiki meščanskega kalibra.

Narodna skupščina v Beogradu je malo zaposlena. Zakaj neki. Saj ni v interesu meščanstva, da se dosti razpravlja. Sicer pa je mogoče vse, tudi razpravljati. Meščanski politiki na vse mogoče načine rešujejo gospodarsko krizo, ki utegne, če bo šlo tako dalje, razmajati socijalno strukturo jugoslovanskih narodov. Ali vsi ti ideologi, razpravljaši, referenti, opozicije, kakor tudi vlade, ostanejo sami pri besedah. Na izpeljavo svojih načrtov pa nihče resno ne misli.

Edini delavski, socijalistični poslanec Petejan se na vso moč trudi, da bi v parlamentu uspel. Povsod se oglaša, povsod kritizira. Pa je vendar vse, kakor bob v steno. V parlament bo morala priti močnejša grupa socijalistov. Petejanova beseda v beograjskem parlamentu je samo — glas vpijočega v puščavi in nič več. . .

V narodni skupščini pa je zadnje čase precej hud tudi Stjepan Radič ter njegov oproda — Svetozar Pribičević. Vpijeta, da je grdo. Tudi stepeta se, če treba. Pa je to ironija. Včasih, ko sta sedela sama v vladi, je bilo isto, kakor je danes, ko so klerikalci. Nikomur ni prišlo na misel, da bi Jugoslovanom dal vsaj eno državljansko pravico, da bi zagotovil svobodo govora, svobodo združevanja, osebno svobodo. . .

Sicer se že nekaj čisti. Toda čisto bo morda šele čez desetletja, takrat ko bodo ljudje prišli do pravega spoznanja, ko bodo v socijalizmu videli rešitev človeštva.

Krvav konec mlajske veselice. Po mnogih slovenskih krajih je prastar običaj, da fantje meseca maja postavljajo visoka okrašena drevesa, tako zvane mlaje, ter pri tem vneto tekmujejo med seboj. Postavljanje mlaja se navadno zveže z naglo improviziranimi veselicami, kjer se seveda dosti pije. Tako so v nedeljo 20. maja na Plitvičkem vrhu pri Gornji Radgoni postavljali mlaj ter so se k tej slovesnosti zbrali tudi fantje iz sosednje vasi. Po mlaju je bilo precej pijače, zaradi pijače prepira in končno krvav pretep, ki je končal tako, da je neki Ravtarjev fant ustrelil nekega Antona Kranjca, ki je takoj izdihnil. Drugi fantje pa so planili po storilčevem bratu ter ga z nožmi tako obdelali, da bo težko ostal pri življenju.

Nova smrtna obsodba v Novem mestu. Josip Perše iz Radenc je bil 28. maja pred novomeško poroto obsojen v smrt na vešalih radi umora svojega očeta. — Vinko Možina iz Spodnjega Lakenca pri Mokronogu, ki je umoril in oropal Antona in Ano Moharjevo v Spodnjem Grčevju nad Sv. Petrom pri Novem mestu, je bil obsojen na sedem let težke ječe. — Marija Radetova iz Predgrada, ki je bila obtožena, da je kot poštarica v Starem trgu pri Poljanah odpirala pisma iz Amerike in jemala iz njih dolarje, je bila oproščena. — V smrt obsojena roparska morilca Slapšak in Skomina, ki bi imela biti obešena v Novem mestu te dni, je kralj pomilostil na dosmrtno ječo.

Električni tok ubil zidarja. 25. maja se je v Št. Ilju nad Mariborom po nesrečnem naključju smrtno ponesrečil pri delu 27-letni Josip Breznik iz Sv. Jakoba. Bil je zaposlen pri popravljanju hiše gostilničarja in poštarja Šviligoja v Št. Ilju. Stal je na zidarskem odru in pleskal. Pred delom so ga še opozarjali, naj pazi, da se ne dotakne električne žice. Nesrečni delavec pa je na to opozorilo pozabil; prijel je za žico, kar je bilo zanj usodepolno. Nezavesten je zgrmel z odra. Tovariši, ki so mu priskočili na pomoč in električno žico prerezali, mu niso mogli več pomagati. Bil je mrtev.

Zaradi pijanosti preložena poroka. V Šmartnem pri Litiji bi se imela vršiti 20. maja poroka nekega kmečkega para iz bližnjih hribov. Pa sta prišla ženin in nevesta, ki sta se v družbi svatov z izdatnimi požirki okrepčala za opasno pot, v tako navdušenem stanju pred oltar, da ju duhovnik ni hotel poročiti, dokler se vsa čestita družba, predvsem pa ženin in nevesta, ne iztrezneta. Svatovski sprevod se je moral nato obrniti izpred oltarja, kamor so se povrnili šele, ko so si razgrete živce ohladili s pomočjo črnih kav in svežega zraka. Dogodek je zelo značilen za naše razmere.

Roparski umor. Iz Ptuja poročajo, da je vse prebivalce v Svetincih in pri Sv. Urbanu presenetila vest, da leži posestnik in konjeredec Jakob Žlajfer ubit na poti iz svojega vinograda. Kakor so poizvedovanja dognala, sta ga ubila njegova hlapca Ludvik Breg in Karol Cotar, ki sta ga tudi oropala. Eden izmed njiju se je namreč zanimal za njegovo hčerko, čemer pa se je pokojni Jakob Žlajfer protivil, nakar sta sklenila, da ga ubijeta. Svoj namen sta izvršila v noči dne 25. maja, ter Žlajferju oropala tudi znesek 6000 Din. Oba morilca sta že v zaporu.

Smrtna kosa. V Ljubljani je nenadoma umrl Franc Barle, starosta Jugosl. gasilske zveze in častni član ljubljanskega Prostovoljnega gasilskega društva. —V Dobrunjah je umrl posestnik Martin Keržin, vulgo Jaklič. —V Žabnici je umrl posestnik in gostilničar Jožef Oblak.

Visoka starost. Na Vrhniki je v visoki starosti 96 let umrl Šimen Grampovčnik, ki se je še pod maršalom Radeckim udeležil vojne v Italiji in je rad pripovedoval o burnih dogodkih onih davno preteklih let.

Cekini povsod pomagajo.

Ko so maršalu de la Ferte sporočili, da bi radi govorili z njim zastopniki židovske verske občine, je vzkliknil:

— Da se mi prikažejo pred oči, ti lopovi, ki so križali našega odrešenika.

— Toda, gospod maršal, židi prinašajo 4000 cekinov.

— Potem takem jih pa le privedite. Odrešenika so sicer križali, toda ne smemo jim zameriti, saj niso vedeli, kdo je.

*

Mnogoženstvo.

— Rad bi se oženil z duhovitim, nežnim, naobraženim, skromnim, varčnim, dobro vzgojenim dekletom — —

— Ne pozabi, dragi moj, da je mnogoženstvo prepovedano.

*

"Tujec: "Ali je ta kraj dober za revmatizem?"

Vaščan: "O, dober. Jaz sem ga tu dobil."

Skrivalnice v visoki politiki glede Daljnega vzhoda

Ameriški državni tajnik čaka, poslanik kitajske nacijonalistične vlade pa tudi.

Washington, D. C.—C. C. Vu, bivši major v Kantonu na Kitajskem in bivši poslanik nakingške vlade, sprejme skoraj vsak dan procesijo ljudi v Wardmanovem hotelu, kjer ima svoj glavni stan v Washingtonu. Z mehkimi besedami toži, zakaj ameriška vlada ni izpolnila svoje obljube, ki jo je dala leta 1922 v washingtonski pogodbi devet sil glede kitajske neodvisnosti in suverenitete.

Medtem ko je Čangtsolin s svojimi mandžurskimi silami na begu iz severnega Kitaja, so nacijonalistične sile postale gospodar v Pekingu in Tientsinu. Zato je tudi dr. Vu zelo važna oseba. On je neoficijelni kitajski poslanik za Washington. Mogoče že jutri ali pojutrajšnjem zahteva priznanje kitajskega poslanika. Obiskal je tajnika Kellogga in zdi se, da sta se oba oprijela politike čakanja. Kellogg čaka, da med nacijonalisti zopet izbruhnejo domači prepiri v Nankingu in da tako dobi izgovor, da odloži zopet priznanje nankingške vlade. Vu čaka, da se prepriča, kako daleč se mora razviti kitajski bojkot japonskega blaga, preden bo Amerika sugestirala Japonski, da krši kitajsko suverenost v Mandžuriji.

Vuju se ne zdaj ne zdi izredno važno priznanje nankingške vlade, ampak zanj je veliko bolj važno, kaj državni department poreče glede Mandžurije.

CAPONE PODPIRAL THOMPSONA.

V kampanjski sklad za izvolitev Thompsona je prispeval večjo vsoto denarja.

Chicago. — Novo poglavje v poročilu "Organiziranega zločinstva", ki ga je izdala Illinoiska assosiacija za kriminalno justico, vsebuje obdolžitev, da je Al Capone prispeval večjo vsoto denarja v kampanjski sklad, ko je Thompson kandidiral za župana pri zadnjih županskih volitvah.

Pozneje, pravi poročilo, je policija izgnala Copona iz mesta in kmalu za tem so bile vržene bombe v stanovanja nekaterih mestnih uradnikov.

Poročilo resumira karijero Mont Tennesa, ki je bil načelnik igralskega in podzemeljskega sindikata, in Johnny Torria, njegovega pobočnika, ki se je pa pozneje poprijel butlegarstva. Doba župana Deverja in policijskega načelnika Collinsa, ko je bilo vprizorjenih par navalov na kriminalne karakterje, je znana v podzemeljskih krogih kot sprememba, ki je prinesla graftanje iz rok politikašev v roke policije, v bistvu pa ni bilo nikake izpremembe.

Poročila zaključujejo, da je treba opustiti neefektivne metode mestne administracije proti zločinskim organizacijam, katere sploh niso dosedaj dosegle nikakih uspehov. Uvesti se bodo morale nove taktike, da se pride v okom kompliciranj situaciji.

Vojna proti zločinom v Detroitu.

Detroit, Mich.—V mestu se je organizirala komisija, ki bo pomagala policiji in zveznim avtoritetam v vojni proti zločinskim elementom. V pretečenih šestih mesecih je bilo izvršenih šest umorov, več ropov in drugih zločinov, policija pa dosedaj še ni našla krivcev.

Policijski načelnik William P. Rutledge se strinja z novo organizacijo, posebno ker je ta izjavila, da se ne bo vtikala v politiko.

Preseljevanje duš.

Agilen trgovski potnik kupcu: Rad bi vam prodal stroj, ki beleži avtomatično vse kar izgubite, kupite, dobite in — —

— Hvala lepa, taj stroj že imam, odgovori mož.

— Saj ni mogoče! Kako se pa imenuje?

— Moja žena.

M. Zoščenko:

Kako se je Semenovič zaljubil v aristokratko

Jaz, bratje moji, ne ljubim žensk, ki nosijo klobuke. Zakaj ženska, ki nosi klobuk ali pajčevinaste nogavice ali ima na rokah mopsa ali zlat zob, je aristokratka in ona zame ni popolna ženska.

In v svojem času sem seveda tudi jaz hodil za neko aristokratko. Sprehajal sem se z njo in v teater sem jo vodil. In v teatru se je tudi to zgodilo. V njem mi je razodela svojo ideologijo o vsem, kar jo obdaja.

Srečal sem jo doma na dvorišču. Na zborovanju. Gledam. Pred mano stoji gospa. Imela je nogavice in zlat zob.

Odkod, meščanka, — vprašam. Iz katere številke?

Jaz, iz sedme, odgovori.

Obiskal vas bom, ji rečem.

Na mah me strašno pogleda. In šel sem k njej v 7. številko. Zgodilo se je, da sem prišel kot oficielna oseba pregledovat vodovod.

Kako pri vas, meščanka, z vodovodom? Deluje?

Da, deluje — odgovori.

Zavila se je v plašč, ostro gledala z očmi in v ustih se je blestel zob. Pohajal sem k njej en mesec in navadil sem se. Intimneje sva se pričela pogovarjati. — Sedaj vodovod dobro deluje, hvala vam, Semen Semenovič.—

Čim dalje, tem bolje je šlo. Začela sva hoditi na sprehod po ulicah. Ko sem vstopil na ulico, mi je velela, naj jo primem pod pazduho. Prijel sem jo torej pod pazduho in vlekel sem jo kot ščuko. In kaj bi ji govoril nisem vedel, a še posebno — vpričo ljudi.

No in enkrat mi ona reče:

"Zakaj me vodite Semen Semenovič samo po ulicah? Vi bi me morali kot pravi kavalir peljati n. pr. v gledališče. . .

Lahko, — odgovorim.

Naslednji dan sem takoj šel iskat vstopnice za opero. Eno sem dobil sam, a drugo mi je odstopil tovariš Vasko.

Na vstopnici nisem pogledal, a bili sta različni. Moja — sedež v parterju, Vaskova — pa gori na galeriji.

In šla sva v opero. Ona je sedla na prostor v parterju, a jaz na Vaskov prostor na galeriji. Na galeriji sem prav slabo videl. Le nagnil sem se večkrat čez galerijo, da bi videl — njo — v parterju. . .

Dolgočasil sem se in dolgočasil. Zato sem šel na hodnik. Na hodniku pa vidim tudi njo, ko se sprehaja.

Zdravstvujte, rečem.

Zdravstvujte!

Zanima me, ali deluje sedaj vodovod? — pravim ponižno.

Ne vem, odgovori.

In sama odide v buffet. Stopam za njo. Ona hodi po buffetu in ogleduje po mizah, ki so obložene. Tam je ena miza in na njej so pastete. — Jaz poznam take gosi, take neotesane buržuje. Hodim krog nje in predlagam:

"Če vam je drago, pokusite eno pašteto. Bom že jaz plačal."

Merci, — reče in stopi ponosno k pladnju, vzame pašteto s smetano in je. Meni je tedaj bilo, da bi se jokal. — Težko mi je bilo za denar.

Mirno je jedla pašteto s smetano in jaz sem nemirno rii po žepu in z roko preštevaI, koliko denarja imam.

Ona je medtem pojedla prvo pašteto in — vzela je drugo. Vzdihnil sem, ker je bilo težko, a sem še vedno molčal. Koliko mi bo požrla ta buržujska sramežljivost! Lepo je biti kavalir, a ne pri denarju! —

Hotel sem se splaziti krog nje kakor petelin, a ona se mi smeje in mi dela komplimente.

Premaga me in rečem: Čas je, da greste sedet v teater. Zvonilo bo takoj.

Ne, mi odgovori in — si izbere tretjo pašteto s smetano.

Že nervozen pravim nemirno: Kaj ni to preveč na tešče? Vam more toliko škoditi.

Ne, sem vajena, mi reče mirnodušno in si vzame — četrto pašteto s smetano.

Tedaj mi udari kri v glavo.

Deni nazaj!, rečem.

Ona se prestraši. Odpre usta in zableste se zlat zob.

Za vraga, daj nazaj! ji pravim.

Položila je nazaj in rekel sem prodajalki:

Koliko — za tri použite paštete? A prodajalka se drži indiferentno ter naju gleda.

Za štiri komade. —

Kaj za štiri, ogorčeno vzkliknem. Saj je četrti na pladnju.

Ne. Čeprav je na pladnju, na njem se vendar poznajo odtiski palca.

Kaj odtiski palca. To je vaša smešna fantazija, odvrnem jezen. Prodajalka se drži še vedno indiferentno. Končno pa se prično zbirati že ljudje. Eni pravijo: Odtisk se pozna. Drugi odtisk zanikujejo. —

Medtem sem preobrnil vse svoje žepe. Napol sem se branil plačati in ljudje so se smejali. Toda pri vsem tem, meni ni bilo smešno. Z muko sem nabral denar po žepu in naštel prodajalki za štiri paštete s smetano. Nato sem se obrnil k moji dami in ji velel:

Pojejte! Je plačano.

A moja dama, stoji vsa zmedena in drži v rokah pašteto.

Postanem zopet nervozen. Kaj noče jesti tega, kar sem plačal? A? —

Daj sem pašteto! Jo bom pojedel jaz.

In povžil sem s slastjo četrti kos in z mojim denarjem plačano pašteto. — Nato sva odšla. Sedla v teater, gledala opero do konca in odšla domov.

Doma pa mi reče:

Dovolj svinjarije z vaše strani. Kdor nima denarja, ta naj ne hodi z — damami!

Tako mi je bilo dovolj. Nekaj sem ji še rekel, pa sem odšel, pa ne zato, ker morebiti nimam denarja, nego zato, ker sem videl, da je bolje tako.

Od tedaj sva se tudi razšla. Nič več nisem hodil vpraševat, kako je kaj z vodovodom in če še deluje. Me to ne briga več.

Zadovoljen pa sem le, da se nisem vdal — aristokratki. . .

Prevel S. A. T.

"Oče, ali je res, da velika ušesa značijo velikodušnost?"

"Da, velikodušnost — narave."

*

"Tončka, v vaši omari sem našla mojo najnovejšo svileno obleko."

"Kako čuden slučaj! Mi smo pa mislili, da jo je kdo ukradel. . ."

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 2, Box 102, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Blaz Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrenc Gradišek; gl. blagajnik John Vegrich; urednik glasila Jos. Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6232 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODSEK:

Frank Somrak, predsednik, 900 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 3627 S. Hidgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Geršek, predsednik, 614 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trbižaj, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Skrogal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Šular, Box 104, Grozt, Kans.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrenc Gradišek, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. R. 2, Box 58, Pittsburg, Kans., za jugozapad; Frank Klun, Box 868, Chisholm, Minn., za ost. sev. zap.; John Goleb, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zaje, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medved, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hrast, 855 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združitveni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2242 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Geshel, 2956 So. Broadway, Denver, Colo.

POZOR!—Korespondenco s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaje, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Geršek, 614 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, oglasi, naročnine in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL,

kje se nahaja Marija Koprivc, sedaj omožena se piše Sajovic, doma iz vasi Ločica št. 72, Vransko na Štajerskem, Jugoslavija. Njen zadnji naslov leta 1920 je bil Euclid, Proproty str. — Cleveland, Ohio. Imam ji poročati nekaj zelo važnega v njeno korist. Rojake prosim, naj mi sporoče njen naslov ali pa ako bo čitala ta oglas, naj mi piše na naslov: Anton Chebin, Box 334 — Fredericktown, Pa. —

(Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem širom Amerike, da je za vedno preminula po enoletno dolgi in mučni bolezni moja ljubljenega soproga in mati

JOHANA DEBELAK.

Umrla je dne 3. junija 1928. Draga soproga in mati naša, prestala si truda bolečin in skrbi, ki si v življenju jih imela, odšla si od nas za vedno a naš bladi spomin na Te bode za vedno ostal v naših srcih. Počivaj v miru in lahka naj Ti bode ameriška zemlja.

Srčno se zahvalimo vsem, ki so jo obiskali ob njenem mrtvaškem odru, vsem, ki so ji darovali krasne vence in cvetjice, ter vsem, ki so jo spremili k zadnjemu počitku na pokopališče. Srčna hvala za darovane vence sledečim: družini Spacal, družini Smith, gospej Skudlark, družini Petelinšek družini D. Krpan, mojemu bratu in sestri Simon in Kristina, družini F. Metelko, mr. in mrs. Stutt, družini J. Kersnar, gosp. J. Bregar, družini Sparhakel, mrs. Sejat in sestri in svaku Jagodich. Srčna hvala vsem skupaj za vse kar ste nam dobrega storili. Žalujoči ostali: Janez Debelak, soprog in John in William Debelak, sinova, Lincoln, Ill.

Naročajte avto znake S. N. P. J.

Na željo več društev je gl. urad preskrbel avto-znake. To so krasno izdelane okrogloploščate tablice, z znakom S. N. P. J., in namenjene so za avtomobile članov jednote. Na društva smo razposlali podrobna pojasnila glede teh znakov, na člane pa apeliramo, da jih pridno naročajo. Naročila sprejemajo društveni tajniki.

Vincent Cainkar,
predsednik SNPJ.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCI."

Agitirajte za "Prosveto"!

Janko Telban:

Skozi življenje

Polom.

Na italijanski fronti smo, koncem vojne. Zveze pretrgane — odrezani smo od zaledja. Na desni je ponoči ušla madžarska divizija. Nikdo ne posluša več povelja. Lačni napademo skladišča, kakor kobilice — moka, tobak leži po tleh in rum pije od solnca ožgana zemlja. Okoli ust so vsi namazani z marmelado — tam pojejo pijani vojaki — od daleč pa se čuje grom topov. Noč poteče mirno; okoli ognjev sede temne, zaraščene sence in v strašnem režanju buče nebotični velikani. Po vseh cestah in potih odurno kričanje, biči padajo po stegnih napol crknjenih konj. Ne zavemo se ničesar, ali se umikamo, ali bežimo — morda je konec vsega, kdo ve, mi ne. Celo noč vpitje in ropotanje. Lesene smolnate barake gore daleč na okoli — svetlo je. Fantje, še mi zapalimo kres! Nekdo vzame gorečo vejo ter jo vrže v naše skladišče telefonskega materijala, v katerem je kake tri vagone telegrafskega kabla. Se že svetli — sence izginejo in kres gori na grobu stare Avstrije, gorski velikani ožive ter se krohotajo, da tresk uničujočega ognja odmeva od pečin. Na griču stoji divizijski častnik s samokresom v roki ter vpije: "Lopovi!" Puška poči, in urnih krač jo pobere nazaj, odkoder ga je pripeljala cesta. Vsi se zakrohotamo in čutara z vinom kroži daleč okrog ognja. V jutru se pojavi za našim hrbtom streljanje iz strojnih pušk: sovražnik je za nami. Odidem s šestimi možmi v divizijsko poveljstvo. Nikjer žive duše. Odpremo telefonsko centralo. Nobene zveze več, samo na lokalnem spoju se nekdo oglasi.

"Halo — kdo tam?"

"Pa ja sam, brate."

"Ma što radiš?"

"Neznam; nema nikova oficira."

"Baci sve, pa odlazi kod kuće!"

"Hvati ti, brate!"

In ni ga bilo več. Pogladil sem z roko aparate, s katerimi me je vezalo prijateljstvo dolgih sedem let. Zadnji, najnovejši, z imenom "Amon", na 50 žic, se mi je smilil. Dobro je vršil službo. Odpeli smo žice; tovariš, težak si, lep, skoraj nov, toda Lahonom te ne pustimo. Pred barako je stala ostra skala. Dvanajst rok se je dvignilo v zrak — trdo je treščilo in zaječalo. Dvakrat, petkrat, in napotili smo se med skalami in gorskimi grebeni nazaj. Zbogom, Campo Mulo!

Zadeli smo na cesto, po kateri so se umikale kar štiri divizije. Vse v neredu. Ob cesti gore barake, leže crknjeni konji, polomljeni topovi in vse polno različnega materijala. Bežimo po skalnati cesti kakor trop ovac, komur je pretežka puška, jo vrže daleč od sebe čez brda. Vendar ni v nas žalosti — saj gremo domov! Dela se večer. Čas bo iti k počitku. Gorska cesta pelje v višino; prekoračili smo 2500 m. Sneg pokriva vrhove, mraz je in burja vleče, da pretresa kosti. Ob cesti leži prevrnjena sanitetna kolona, po snegu naokrog še krvavi noši, ki so odrezali marsikatero nogo in roko. Hrbte si zavarujemo pod skalo in zakurimo ogenj iz polomljenih voz. Stopimo sneg in skuhamo kavo, tam v dalji pa grme zadnji topovi — zadnji pozdrav.

Jutro.

Gremo naprej, vedno dalje po skalnatih čereh. Ves dan, — vedno enake slike. Hrane imamo še dovolj. Proti večeru pridemo na Mt. Rover. Tu je bila komanda 3. kora. Vedno več vojaštva prihaja. Tisoči in tisoči. Zelo malo jih ima še orožje. — Skuhamo si vsak svojo večerjo, in ker nas je mnogo telegrafistov, imam službo od petih do sedmih zjutraj. Sedim pri aparatu, — na žicah govore Italijani; z našimi nimam nobene zveze več. Kar pogleda skozi okno vojak, neke čudne vrste; nisem še videl te uniforme. Na rami ima ročno strojno puško. Hipoma me spreleti misel: zajeti smo! Pokvarim aparat, kolikor mogoče in se napotim ven. Okrog in okrog stoje Angleži s strojnicami. . .

Ujeti.

Odpeljejo nas na velik travnik. Orožje smo morali zmetati proč. Samo začasno ostanemo tu; povedo nam, da je konec vojne. Kape zletijo v zrak in veselo petje se razlega po taborišču. Vse vpije: domov gremo!

Medtem, ko smo se mi veselili srečne vrnitve, so nas pa vlade, — med njimi tudi jugoslovanska narodna vlada — prodale Italijanom. Bali so se vrnitve socialistov, boljševikov, bali so se izmozganih in prevaranih, bali so se trebuharji, ki so živeli na račun vojne, bali so se i oni, ki so blagoslavljali kanone.

Proti večeru so nas sortirali kakor živino in po tisoč in tisoč mož se je pomikalo v Italijo v moderno sužnost.

Vodijo nas Angleži, ki človeško postopajo z nami. Daleč, daleč pelje cesta skozi noč. Srečamo oddelke italijanske vojske, ki pojejo, vesele se "zmage." Kdor pride preblizu njih, dobi s puškinim kopitom po hrbtu.

Dolga je cesta v noč, kakor večnost brez konca in kraja. — Tam v dalji se bliščе gonji — Asiago, kamor dospemo po polnoči, kjer popadamo na tla in zasanjamo prvi sen modernih sužnjev, daleč proč od svojcev, sredi popolnoma razstreljenega mesta — v noč se pa razlega vpitje Kalabrezov "Eviva, victoria!"

Drugo jutro nas prevzamejo Italjani, kateri nam najprvo pobero žepne nože. Tudi teh jih je bilo strah. Potem pa dalje v Italijo, celi dan naprej. Solnce toplo pripeka in žeja nas muči, ob straneh bliščeči se bajoneti. Solnce zahaja in pred nami se odpre italjanska ravnina. Tam doli v dolini se vleče velika reka, kakor srebrni pas, po holmcih raztresene vasi, oljke šepetajo in z grozdi se igra zefir. Daleč proti vzhodu, je nekje mili domači kraj — kako izgleda tam, in ti draga mamica si še živa?

Vas za vasjo se vrsti. Ob straneh stojijo pijane množice, ter vpijejo, plujejo v nas. Kdor ima verižico ali uro mu jo iztrgajo. Tepejo slabotne, utrujene polivajo z vodo — a mi korakamo ponosno prezirajoče naše mučitelje s petjem boljši bodočnosti naproti. Dolga je še pot in mi ne poznamo cilja.

Malo je odmora. Ležimo po tleh — močno smo utrujeni, saj nismo spali skoro že štiri noči. Cesta se vije naprej, na nogah so se mi naredili žulji — ki pečejo, da je strašno.

Proti jutru pridemo v Mirabello. Šum kakor v čebeljnaku. S palicami nas naženo na velik travnik, kakor živino, posebno pa se s tepenjem odlikujejo češki in tudi jugoslovanski legionarji. Za večerjo oziroma zajutrek nam rosi pohleven dež.

Mira bella.

Lepo ime. Vas, skoro trg, obsežni travniki, vmes globoki jarki polni vode. Krog in krog ravnina le proti zahodu zeleni gozdovi in na brdih zlatožarni vinogradi. Drugače pa pusta, dolgočasna okolica, kakor vse na italjanski ravnini.

Drugo jutro so nas zapodili med žične ograje, kakor trop prešičev, vsako narodnost posebe. Prvič v vojni v teku petih let sem prišel med slovenske fante. Začeli so se dnevi brezdelja, dolgočasni jesenski dnevi. Tisoči in tisoči so hodili med ograjami, povešene glave, kakor na smrt obsojeni. Mnogi, zelo mnogi niso več videli svoje domačije. Hrana, kar smo jo prinesli s seboj, je pošla. Prišli so dnevi lakote, počasi, kakor kača so se priplazili in se vjedli v meso. Kdor je imel še kavo je kuhal — ker drv ni bilo s cunjami, da je smrdelo po celem taborišču, kakor po crknjeni mrhovini. Nekateri celo, so slekli srajce, ter jih porabili za kurjavo, samo, da so si pogreli malo gorke vode. Po trije možje smo dobili mal hlebček kruha, pečen iz riževe moke — šele pozneje čez teden dni so začeli kuhati juho in meso, katero pač ni zadostovalo za vse te tisoče in desettisoče. Kruh nam namenjen so pokradli italjanski vojaki, ter ga nam potem prodajali. Dva hleba za srebrno uro, štiri za zlato. Da se obdržim pri moči sem razdal vse: uro, verižico, prstan — britev. — Marsikateri je potegnil iz prsta poročni prstan, ga poljubil, ter dal za hlebček kruha.

(Dalje prihodnjič.)

Milan Pugelj:

UBOGA DEKLICA

Toda njegovo nagnjenje je slepo.

Na sveti večer ga čaka izvošček v stranski ulici. Pravnik je točen.

— V predmestje, kriči, ko stopa v kočijo. Na Rjavo prst, številka 113.

Kočija se premetuje po slabih vnanjih cestah, mraz je v njej kakor med ledenimi stenami, vrata škripljejo in po šipi frfota kos stare zavese.

Kmalu so na mestu.

— Počakajte!

Pravnik izstopi, pusti vrata odprta in teče v hišo.

Kamila ga čaka v naslonjaču za posteljo. Zagleda se vanj, vsa je razigrana, skoči kvišku in se ga oklene.

— Ne mudiva se, veli on. Pojdiva takoj.

Tik peči stoji velika bela cula. Po tisto pride postarna ženska, zavihti jo okorno na hrbet in se rine ž njo skozi vrata. Kamila se zavije v kožuh in teče naprej. Ko stoji Pravnik spet na cesti, je cula že na vozu tik kočijaža, a Kamila v kočiji.

— Vozite na Jamski trg številka 8.

Spet se peljejo. Kamila se upre z eno nogo ob nasprotni sedež, z drugo ob vrata in se ga na vso moč tišči. Vmes poje svoj heja, heja. On je otožen, sanjav.

— Ali me imaš res rada, jo vpraša.

— Misliš, fantek, da vem? Meni je samo prijetno peljati se s teboj. Pridna, odkritosrčna deklica ne reče nikoli takoj: Jaz sem tvoja, jaz te imam rada. Zakaj tega ne ve čez en dan, čez en mesec. Ona rajša počaka, da se oglasi njeno drobno srce in ukaže: Reci fantku, s katerim hodiš, da ga ljubiš. In ubogljiva, kakor je, najde takoj ugodno priliko, pa mu izjavi, kar ji je naročilo srce.

— Daj mi ustne!

— Tukaj!

Toda naenkrat prasne v smeh, skrije svojo glavo na njegovi rami in se hohota dalje.

— Mene tiščі mora, pripoveduje potem. Če začutim ponoči, da se bliža postelji, ali me boš takoj branil?

— Molči, pravi on. Meni se zdijo ti trenutki tako lepi! Kako je človek srečen, ko dela nekaj, kar hoče sam, ko je brez svetovalcev, bratov in pomočnikov. Zdaj uživam prvič v življenju osebno, srčno svobodo.

— Tega ne razumem.

In Kamila položi spet obraz za njegov vrat ni se od srca smeje. Hahahaha!

Kočija obstane.

Okna v prvem nadstropju se odpre in začuje se pridušen glas: Ali ste že tukaj?

To je Pravnikova gospodinja. Zdaj šumi v copatah po stopnicah dol v vežo. Zgrabi culo in jo nese nerodno pred seboj. Na pragu obstane in počaka.

Pravnik plača izvoščka.

— Kod? vpraša Kamila.

— Kar naprej.

In gredo. Kamila spredaj, za njo Pravnik in za njim gospodinja, ki prestavlja culo s stopnice na stopnico.

— Veste, mrmra, toda tako, kakor sva se dogovorila. Na stanovanje ne smete pripeljati nikogar. Tudi ne smeta skupaj ven. Zdaj vi, zdaj ona. Ker drugače se bo novica kmalu razpasla.

— Naprej še tako ukrenemo.

— Veste, računala pa nisem dosti. Kaj pa je tistih par beličev več na mesec? Postavila pa sem še eno posteljo, dajala bom še enkrat toliko perila in izpraznila sem še mali kabinet tik vaše sobe?

Zdaj so v predsobi. Pravnik išče po žepih ključ. Odkiene počasi, tiho. Potem odpre vrata in prižge luč.

Kamila gleda sem, tja, kvišku, na tla, stopi k postelji, dvigne malo odejo, stopi k oknu, potipije zavese in hodi spet po sobi. Naenkrat obstane pred lučjo, prime se za glavo in vzklikne: Ah, ah, jaz pozabljivka, brezbrižnica, gorje!

Gospodinja rine ravno culo skozi vrata. Mahoma preneha, zine od začudenja in oči se ji čudno izbulijo. Tudi Pravnik osuplo pogleda.

— Kaj pa je?

— Ptička sem pozabila! Tistega, saj ti vendar veš, svojega ljubčka, ki sem ga prinesla bolnega domov in ga pozdravila z oljem.

— Pusti ga. Kaj boš s tistim ščinkovcem!

— Ne, nikdar. Ti, trdosrčnež.

Udari z nogo ob tla, a naenkrat spremeni glas, stopi k njemu, prime ga za oba krajca suknje in prične sladko, napol šepetajoče: Greva takoj ponj, kaj? Revček je. Greva, kaj ne? No, ti dobri fantek, greva?

— Zdajle? se prestraši on. Kako?

— Peš. Tja in sem, kaj pa je to? Enkrat sva se že tako peljala, zdaj pojdiva pa peš.

— Ne, nikakor!

— Grem pa sama!

Pravnik se še brani, toda Kamila je že zunaj. Stopi za njo, a v temni predsobi je ni več. Hiti naprej, toda ko gre skozi vrata, skoči ona iz temnega kota za njim in se oklene njegove roke.

Hodita tričetrt ure tja in malo več nazaj, ker se utrudita. Pravnik nese kletko s ptičem, a Kamila se mu obeša na drugo roko in ga sprašuje: Sem težka, kaj? En stot?

— Sveti večer, pa taka pot, mrmra on.

— Saj sva se pa prej peljala.

In čez nekaj časa se spet oglasi.

— Neseš lepo, kaj? Ne tiščі kletke k suknji, malo stran drži! Ta ptiček je tako lep spomin. Morda bom zaradi njega srečna.

— Zdaj si me popolnoma utrudila. Sveti večer je skažen. Takoj pojdem spat.

— Jaz tudi! Kako lepo je spati! Psička mi boš pa kupil, kaj? Jaz imam tako rada kaj za god. Na primer psička. Belega s črnimi uhlji in črno liso na hrbtu.

— Hud sem nate!

— Re-es? Na-ame?

Zdaj sta spet v domači veži in zvonita pred stanovanjem.

5.

V prvi polovici meseca februarja profesorske konference nimajo konca. Vrste se dan za dnem, premlevajo se vzgojna prašanja, tikajoča se mladih ljudi, katerih bodočnost je kljub prorokovanju modrih vzgojiteljev zavita v neprodirne megle zagonetne bodočnosti.

Pravnik prisostvuje, gleda, posluša, beleži in spet posluša. Nocoj bi rad še nekaj kupil, če ni prepozno. Trgovine so odprte do šestih in zdaj je pošestih. Ravnatelj ravnokar naznanja konec. Hitro je treba k obešalu, obleči suknjo, pokriti klobuk in se posloviti. Toda ravnatelj prihaja naravnost k njemu.

— Prosim vas, pravi, blagovolite za trenotek v mojo pisarno. Imam govoriti z vami.

Pisarna je tik zborovalnice. Ravnatelj prižge luč, zapre vrata in stopi za svojo mizo. Desno roko dvigne in prime s kazalcem in palcem levi konec svojih očal. Z levico pokaže na starinski črni stol.

(Dalje prihodnjič.)

Pametem način kupčevanja.

V trgovino pride nek nemanič in ukaže pol kilograma slanine. Ko mu trgovec postreže, spravi slanino v žep in išče nestrpno denarnico, medtem ko vpraša:

"Oprostite, bi mi znali povedati za kakega zdravnika za kožne bolezni?"

"Čemu vprašate?"

"Glejte. . . imam garje."

"Garje?. . . O tedaj si kar obdržite vaš denar!"

•

Strie: "Ako dobro napraviš izpit, plačam vse tvoje dolgove!"

Študent: "Tako? Ali naj se torej mučim samo za svoje upnike?!"

Golša odstranjena ali vrnemo denar

Tu imate zadnjo priliko se zavedno rešiti vaše GOLŠE, kitro ceno in brez bolečin. Nobene razlike ne dela kakšne vrste golšo imate in kako stara je. Vaša golša se bo čarovniško zgubila, ako vzamete naše ANTI-GOITRE TREATMENT, iznajdbo Dr. Tom'a. To čudežno zdravilo je danes poznano skoro po vsem svetu, kot najbolj uspešno, kar je ozdravilo že na tisoče ljudi. Zdravniška moč tega zdravila je presenetljiva, poskusite in se prepričajte še danes. Cena tem zdravilom je le $3.00. Ako ne pomaga, vam vrnemo denar.

NE POŠILJAJTE DENARJA V NAPRED, samo izrežite ta oglas in ga pošljite nam, priložite 25c za poštnino in pošiljatveno troško in za zdravilo plačate $3.00 kadar se vam isto prinese na vaš dom.

CHICAGO MEDICAL LABORATORY
1723 N. Kedzie Ave.
(Dept. 435) Chicago, Ill.

ZASTAVE

regalije, prekramnice in trakove, dalje, prave glasne Victrole in Victor plošče v vseh jezikih.

Ure, diamante, prstane, verižice, itd.

V trgovini nad 20 let. Cene zmerne, postrežba točna.

IVAN PAJK
24 Main St. Conemaugh, Pa.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

NA PRODAJ POSESTVO

na vogalu, na katerem se n... ja brivnica (Barber Shop); ...sestvo nosi $240.00 mesečno ...eno in drugo se oglasite ... 2748 So. Hamlin Ave., v pr... nadstropju, Chicago, Ill. (A...

TRINERJEV GRENKO VIN

odgovarja vašim potrebam. Zg... poletje vedno prinese akutne i... ne neredu, vsled napačne k... premembe vode, itd. Trinerjevo ... ko vino očisti vaš želodec, drži ... odprta, ohrani prebavnost.

ZNIŽANA CENA KNJIG

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna kranska knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane.....$1.00

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—zelo ponučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo.....$1.00

ZAKON BIOGENEZIJE—čudeži naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro 75c

PATER MALAVENTURA—V KABARETU—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno opopolnjena s slikami.....75c

ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....75c

JIMMIE HIGGINS—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek 60c

ZAPISNIK 8. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo.....15c

"KRBTENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom —mehko vezana, stane samo.....10c

"INFORMATOR"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.....10c

Vse knjige skupaj vam pošljemo za $7.00.

Pišite pošjo na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Oprezni ljudje

vedno skrbe za varnost svojih vlog, in da dobe čim večje obresti. Naše investicije so za oprezne ljudi.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 Blue Island Ave. Chicago, Ill.
OTTO KASPAR, predsednik

Tiskarna S.N.P.J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA